

Glas Slavonije, Vesna Klajić, Autentični glas hrvatskog iseljeništva

GLAS SLAVONIJE, Vesna Klajić AUTENTIČNI GLAS HRVATSKOG ISELJENIŠTVA

Šimun Šito Ćorić poznat je hrvatskoj javnosti kao višestruko talentiran i obrazovan čovjek: svećenik (voditelj Katoličke misije u Bernu), filozof, pjesnik i daroviti glazbenik. Ipak, tema našeg intervjua bila je nedavno završena Treća konvencija Hrvatskog svjetskog kongresa, na kojoj je naš sugovornik ponovno izabran za predsjednika.

Kako ste zadovoljni radom i rezultatima 3. konvencije HSK?

Može se slobodno reći da je Konvencija bila prilično uspješna. Na dvjema dosadašnjim brojili smo zemlje iz kojih su dolazili naši ljudi, a sada su nam pristigli delegati HSK iz svih zemalja gdje živimo u većem broju, a pojačali smo se i kontinentalnim dopredsjednicima HSK: dr. Ivan Marušić za Australiju i Novi Zeland, Bela Tonković za Europu, Jure Gadže za Južnu Ameriku i dr. Jure Milas za Sjevernu Ameriku. Naša Izjava za javnost i popratni Memorandum 3. konvencije HSK jasno ocrtavaju naša usmjerenja, a svima nam je bilo vrlo drago i korisno što smo imali prigodu čuti o domovinskim prilikama i našoj ulozi u njima izravno od hrvatskog državnog poglavara dr. Tuđmana, ali i na okruglom stolu desetak hrvatskih ministara i drugih vodećih ljudi.

Što je, prema Vašem mišljenju, moglo biti bolje?

Na primjer, mnogo bolja reprezentacija delegata iz pojedinih država i njihova bolja obaviještenost o (ne)uspješnim djelatnostima HSK. Cilj bi bio da svaka država bude predstavljena s najboljima, da se ne gomilaju delegati samo iz jednog kraja ili čak iz jedne obitelji. Tako HSK dođe u kompromitirajuću situaciju kad, recimo, samo dvije obitelji iz jedne zemlje mogu nadglasati čak tri ili četiri države, koje zbog finacijskih razloga nisu mogle poslati više delegata. Kako pojedini ljudi sami nemaju osjećaj za mjeru, onda će se to ubuduće statutarno morati riješiti. A "s vanjske strane" neugodno nas je iznenadila lokalna policija svojim bezrazložnim i ružnim postupanjem: primjerice, jednoga su dužnosnika HSK, kao u jugoslavenska vremena, u svanuće digli iz kreveta, odveli nekoliko sati u Pulu, a drugoga su nam digli sa zajedničke večere i počeli se raspitivati o njegovom (!) "dezerterstvu", a on je davno, kao dijete, s roditeljima odselio iz Hrvatske i strani je državljanin. To je iznenadilo i nazočne ministre! Svi se veselimo pravnoj državi, ali način i vrijeme njihovih »mjera« prema nama emigrantima nisu za pohvalu.

PROBLEMI FINANCIRANJA

Kako planirate prevladati finacijske probleme HSK i koliko će tome pomoći akcija "Tisuću

zlatnih dobročinitelja za treće stoljeće”?

Mi vani navikli smo svaki novčić slati za potrebe domovine, a izgubili smo osjećaj za potrebe funkcioniranja svojih zajednica u svijetu, Tako ništa nije neobično da, primjerice, nakon jednoga faksa HSK u Australiju, odmah pošalju za potrebe zdravstva u Hrvatskoj više od četrdeset tisuća dolara, a da na drugoj strani, tamošnje udruge nemaju volje osigurati samo deset-petnaest tisuća dolara godišnje za financiranje jednoga Hrvatskog informativnog centra za cijelu Australiju, koji je u današnje vrijeme sa svojim Cronetom nenadomjestiv. Dakle, moramo imati novca za naše djelovanje vani kako bismo mogli više dobra učiniti za domovinu. Prihvaćeni projekt kojeg spominjete, zamišljen je kao dio spomenutoga financijskog rasta. To bi trebala biti fundacija od koje bi se trošile samo kamate, a koje bi bile dostatne za pokrivanje temeljnog djelovanja HSK (profesionalni informativni centri, izdavačka djelatnost na jezicima svih država gdje živimo i sl.). Zapravo, bit će to pokazatelj koliko je HSK u kojoj dobrostojećoj državi utjecajan i jak, jer se ipak kroz financijsku moć očituje i određena moć ljudi i njihovih udruga.

U svom službenom izvješću, koje je slušao i predsjednik Tuđman, na kraju ste pohvalili nekoliko zemalja i zaželjeli da ubuduće Njemačka i SAD budu učinkovitije ...

Švicarsku sam isticao jer, primjerice, školuje uz pomoć fonda HSK šest studenata u domovini. Samo preko ruku pročelnika Radnog odbora za humanitarne djelatnosti u Švicarskoj, fra Milana Lončara, za posljednjih godinu i pol dana poslano je u domovinu više od milijun i pol švicarskih franaka u gotovu novcu. Švedsku sam spominjao jer je okupila sve hrvatske udruge, a sama je našla načina da profesionalno funkcionira tamošnji HIC. Njemačka i SAD su dvije najmnogoljudnije hrvatske useljeničke zemlje i ujedno su svojom politikom manje-više važni hrvatski saveznici. To su dva glavna razloga da nam kongresi tih dviju zemalja budu najbolji primjer i najjača snaga u djelovanju, što dosad nisu bili. Stoga svi priželjkujemo da povezanost i zajednički rad tamošnjih hrvatskih udruga u HSK-u budu mnogo jači.

USPJESI ISELJENIKA

Što je uspjelo HSK-u dosad učiniti?

HSK se iz dana u dan, polako, ali sve više profilira kao jedinstvena hrvatska organizacija međunarodnog karaktera u svijetu, koja u domovini, u pojedinim državama ili na svjetskoj razini može biti autentični glas hrvatskog izvandomovinstva. Uz više od dvije stotine “radnih punktova” HSK diljem svijeta, u nekoliko država HSK je, uz pomoć hrvatskog Ministarstva znanosti i tehnologije, a zajedno s HIC-om, uspio postaviti temelje Croneta na Internetu, kojemu svaki dan ima pristup oko 25 milijuna korisnika diljem svijeta. U tom će smjeru ići naša nastojanja, jer bolje osnove u ovim vremenima za lobiranje i public relations uistinu nema. Inicijativa HSK da se čuje glas iz hrvatskog izvandomovinstva u Saboru RH kretala se od imenovanja svoga predstavnika u Saboru i nastupa aktualnog predsjednika HSK u njemu, do današnjih saborskih zastupnika iz redova Hrvatica i Hrvata izvan domovine i iz BiH. Na prijedlog i inicijativu HSK, izgrađena je još za vrijeme Domovinskog rata

na business osnovi – Otočna veza (struja za Dalmaciju), projekt vrijedan približno 40 milijuna američkih dolara. Ulaganje u taj projekt završeno je krajem 1995., a preko HSK u njega je uloženo približno milijun DEM. HSK je ustanovio Studentski fond HSK iz kojega se zasad školuje dvadeset studenata u domovini, a broj stipendista trebao bi se neprestano povećavati. Ustanovljen je i mehanizam sestrinskih zemalja, prema kojemu Hrvati iz bogatijih zemalja povezuju i pomažu one iz siromašnijih (Rumunjska, Vojvodina, neka zemlje Latinske Amerike itd.), tako da nitko zbog finacijske nemoći ne ostane izvan hrvatskog zajedništva. Iz tiska je izišao i Adresar hrvatskih udruga i ustanova u svijetu, za sada kao probni, dosad ga nismo imali. Time pokrećemo i izdavačku djelatnost HSK. HSK, primjerice, u pojedinim zemalja ima dužnost svake godine organizirati bar dvije promocije najznačajnijih novoizšlih hrvatskih knjiga.

Kakvi su planovi za budućnost HSK?

Nacionalni kongresi pojedinih zemalja znat će najbolje što im je u svojim zemljama nedvojbeno činiti za hrvatske interese. Ipak, iskristalizirali smo i neka opća usmjerenja HSK: kadar, gdje će nužno biti potrebno birati na čelna mjesta sposobne i od hrvatskih zajednica općeprihvaćene ljude, koji će kao takve osobe uistinu i reprezentirati hrvatske udruge i ustanove, te biti jamstvo izvršavanja preuzetih zajedničkih obveza u HSK-u. Zatim profesionalizacija na međunarodnoj razini, u dogledno vrijeme realno je očekivati da će uz spomenutih osam ureda i profesionalaca, HSK otvoriti još bar pet-šest takvih ureda, a prvi će već od ove jeseni biti u Buenos Airesu za španjolsko govorno područje i u Budimpešti za bolje povezivanje hrvatskih autohtonih skupina izvan domovine. Što se tiče povratka i međusobnog povezivanja, poznat je izričaj predsjednika Tuđmana – “Imamo zemlju, a nemamo ljude”, koji najbolje opisuje populacijsku i inu situaciju Hrvatske. Ona nas zadužuje da u sljedećem razdoblju u svim državama gdje djelujemo snažnije i organiziranije nego ikada do sada poradimo na svim poticajima za povratak iz svijeta što većeg broja Hrvatica i Hrvata, kao i na uklanjanju smetnji povratku domovini. I za kraj, HSK priprema sve što je potrebno i ima za cilj dobiti promatračko-savjetodavno mjesto u UN-u kao međunarodno priznata nevladina organizacija, na koje kao takva u načelu ima pravo.

S kakvim se problemima susrećete u radu?

Vrlo je teško organizirati iseljenike jedne zemlje rasute po cijelom planetu. Uz to, jedan od najneugodnijih problema HSK su oni nacionalni kongresi i dužnosnici koji ne odrađuju svoj dio zajednički prihvaćenog posla!

PROBLEMI POV RATNIKA

Što Hrvatska nudi povratnicima, koji su problemi najizraženiji u procesu povratka?

Nakon dugih stoljeća, Hrvatska kao slobodna domovina nudi budućnost hrvatskom narodu na svojoj prelijepoj grudi. Kad-tad u tuđini će se na dugi rok velika većina Hrvata nacionalno gubiti, nestati! Ako je ovdje teško početi život ponovno, opet će biti lakše i mnogo svrsishodnije nego kad se odlazilo u

nepoznati tuđi svijet. Problemi povratka su kompleksni, od nepovoljnih birokratskih i stvarnih uvjeta u domovini, do tipično migrantskog fenomena, kad se dugim godinama izbjivanja iseljenik odvikne od domovine, navikne na novu zemlju, a djeca mu se rode i odrastu u tuđini. Zbog svega toga, hrvatskoj je državi žurno i sustavno osigurati najbolje mogućnosti povratka i ukloniti smetnje, na hrvatskim je ljudima izvan domovine da se odluče na povratak!

Kako medijski povezati sve Hrvate u svijetu i na kojoj je razini danas ta povezanost?

Od svih medija, danas su većini najpristupačniji radio i televizija, a novine i razne publikacije dolaze do znatno manjeg, ali probranog broja ljudi. Ako upitate koliko je naših ljudi i njihovih potomaka u Australiji ili Južnoj Americi redovito povezano u jedan takav sustav, onda ćemo vidjeti da je informiranje iz domovine i medijsko povezivanje hrvatskog izvandomovinstva uistinu tanko. Stoga odavno predlažem, i ponavljam, da hrvatska država mora što hitnije uz pomoć medija povezati hrvatske ljude na ovom planetu, odnosno imati jedan hrvatski CNN. Koliko god to bilo skupo, mislim da će se i finacijski isplatiti, da će biti najunosniji način da se preko njega prezentira i hrvatski turizam, mogućnosti ulaganja, sve ostale grane hrvatskog gospodarstva, kulture i općehrvatskih događanja. Uvjeren sam da bi to bio najjači poticaj čuvanju i jačanju hrvatskog identiteta raseljene Hrvatske.

Što je s autohtonim Hrvatima, kao u Srbiji ili Rumunjskoj?

Bez obzira na prilike u kojima žive, vidio sam da se, primjerice, naši u Rumunjskoj ili Mađarskoj tamo osjećaju ipak "kod kuće". Nastankom hrvatske države njima može biti samo bolje. Sada im na tom međunarodnom planu hrvatska država i njezina vlast mogu uistinu postati oslonac i pomoć u njegovanju svoga hrvatskog identiteta i svekolike baštine. A što se tiče Hrvata i njihova "grunta" u Vojvodini, na Kosovu i u Boki, hrvatska država ne bi nipošto smjela urediti međusobne odnose sa Srbijom i Crnom Gorom dok se ne riješe sva bitna pitanja ljudi u tim zemljama.